

4. Gældende ret

Efter dansk international procesret har danske domstole kompetence til at behandle internationale tvister af privatretlig karakter, hvis der er værneting for sagen her i landet efter retsplejeloven eller efter anden lovgivning. Det gælder også privatretlige tvister vedrørende udnyttelse af den dybe havbund.

Retsplejelovens regler om værneting indebærer blandt andet, at sager vedrørende formueretsforhold kan anlægges her i landet, hvis bare sagsøgte på tidspunktet for sagens anlæg har aktiver her i landet, jf. retsplejelovens § 246, stk. 3, om det såkaldte gods-værneting.

Danske domstole har således som udgangspunkt en meget vidtgående international kompetence, der imidlertid i flere tilfælde begrænses ved internationale konventioner mv., som Danmark har indgået. Det gælder navnlig EF-domskonventionen, der, i forholdet mellem Danmark og de øvrige EU-lande, blandt andet forbyder anvendelsen af retsplejelovens regler om godsværneting, når sagsøgte har bopæl i et andet EU-land, og indfører fælles regler om retternes kompetence i civile sager, herunder handelssager. EF-domskonventionen er gennemført i dansk ret ved retsplejelovens § 247 og lov nr. 325 af 4. juni 1986 om EF-domskonventionen mv., som ændret ved lov nr. 209 af 29. marts 1995.

Domme og kendelser afsagt af danske domstole i civile sager tvangsfuldbyrdes i medfør af retsplejelovens § 478 efter reglerne i samme lovs kapitel 45-53.

For så vidt angår afgørelser truffet af udenlandske domstole om civile krav følger det af retsplejelovens § 479, at justitsministeren kan fastsætte bestemmelser, hvorefter de kan fuldbyrdes her i riget, såfremt de kan fuldbyrdes i den stat, hvor afgørelsen er truffet, og såfremt fuldbyrdelsen ikke vil være åbenbart uforenelig med landets retsorden. Bemyndigelsen er ikke udnyttet. Derimod indeholder lov om EF-domskonventionen mv. ud over regler om retternes kompetence også regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser inden for konventionens anvendelsesområde.

Endelig indeholder Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab regler om, at visse af de domme, som EF-domstolen afsiger, kan fuldbyrdes efter den civile retsplejes regler i den medlemsstat, hvor tvangsfuldbyrdelsen finder sted, jf. Traktatens artikel 244 og 256. Disse regler er gennemført i dansk ret ved lov nr. 447 af 11. oktober 1972 om Danmarks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber og Den Europæiske Union.

5. Justitsministeriets overvejelser

5.1 Kompetence for Havretsdomstolens Afdeling for Havbundstvister

Som anført under punkt 4 har danske domstole kompetence til at behandle internationale tvister af privatretlig karakter, hvis der er værneting for sagen her i landet efter retsplejeloven eller efter anden lovgivning. Det gælder også privatretlige tvister vedrørende udnyttelse af den dybe havbund, medmindre andet bestemmes ved lov.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 1, stk. 1, at de bestemmelser i Havretskonventionens artikel 187, litra c-e, der giver Havretsdomstolens Afdeling for Havbundstvister enekompetence til at afgøre visse tvister af privatretlig karakter vedrørende udnyttelse af den dybe havbund, sættes i kraft her i landet.

Herved afgrænses danske domstoles kompetence i forhold til Havretsdomstolens Afdeling for Havbundstvister, således at tvister, der efter artikel 187, litra c-e, i Havretskonventionen henhører under Afdelingens enekompetence, ikke kan indbringes for danske domstole. Hvis en sådan tvist søges indbragt for en dansk domstol, skal sagen afvises.

Endvidere foreslås det, at Havretskonventionens artikel 188, stk. 2, om voldgiftsprocedurer i tvister efter konventionens artikel 187, litra c, i), ligeledes sættes i kraft her i landet.

Efter denne bestemmelse skal tvister mellem kontraktsparter vedrørende aktiviteter i Området efter anmodning af enhver af tvistens parter afgøres ved bindende handelsvoldgift, medmindre parterne aftaler andet. Spørgsmål om fortolkningen af konventionens kapitel XI og de hertil knyttede bilag skal dog altid henvises til Havretsdomstolens Afdeling for Havbundstvister, hvis afgørelse heraf er bindende for voldgiftsretten. Hvis ikke andet er aftalt mellem parterne, skal voldgiften udføres efter UNCITRAL's regler eller efter de voldgiftsregler, som måtte være foreskrevet i Havbundsmyndighedens regler, forskrifter og procedurer.

5.2 Fuldbyrdelse af afgørelser truffet af Havretsdomstolens Afdeling for Havbundstvister

Som det fremgår af punkt 4 indeholder dansk ret ikke hjemmel til fuldbyrdelse af afgørelser afsagt af Havretsdomstolens Afdeling for Havbundstvister.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 1, stk. 2, at justitsministeren skal kunne bestemme, at en afgørelse, der er truffet af Den Internationale Havretsdomstols Afdeling for Havbundstvister, kan fuldbyrdes her i